

การประเมินระดับความยินยอมในการปฏิบัติ
ตามกฎหมายการจราจรทางบก
A Citizen Compliance Evaluation on Traffic Laws

ภาณุพงศ์ ไชยชุมพล
มหาวิทยาลัยขอนแก่น

บทคัดย่อ

การศึกษาการประเมินระดับความยินยอมในการปฏิบัติตามกฎหมายการจราจรทางบก มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อประเมินระดับความยินยอมของประชาชนในการที่จะปฏิบัติตามกฎหมายการจราจรทางบกว่าอยู่ในระดับใด 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติตามกฎหมายการจราจรของประชาชน โดยมีกลุ่มประชากร เป็นผู้ใช้รถใช้ถนน ในเขตเทศบาลนครขอนแก่น จำนวน 300 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม สถิติในการใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ 1) ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2) หาค่าความสัมพันธ์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน 3) การสร้างสมการทำนายโดยวิธีถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรเป็นลำดับขั้น.

ผลวิจัยพบว่า 1) ระดับความยินยอมในการปฏิบัติตามกฎหมายการจราจรทางบก ในเขตเทศบาลนครขอนแก่น ภาพรวมอยู่ในระดับ “ปานกลาง”

2) ปัจจัยทั้ง 4 ด้านมีความสัมพันธ์ในทิศทางบวกทั้งหมด ซึ่งตัวแปรทั้งหมดมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.01 โดยเรียงอันดับความสัมพันธ์จากมากไปน้อย ได้แก่ อันดับ ที่ 1 ด้านการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด ได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .664 รองลงมา ด้านการใช้สื่อประชาสัมพันธ์ ได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .663 ด้านความพร้อมของตัวผู้ใช้ใช้ถนน ได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .656 และด้านความศรัทธาต่อตัวเจ้าหน้าที่ตำรวจ ในฐานะผู้บังคับใช้กฎหมาย ได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .505

3) สามารถพยากรณ์ตัวปัจจัยที่ดีที่สุด ที่ส่งผลต่อความยินยอมในการปฏิบัติตามกฎหมายการจราจรทางบก ประกอบด้วย ปัจจัยด้านการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด

(Law) ความศรัทธาในเจ้าหน้าที่ตำรวจ(Trust) ความพร้อมของผู้ใช้รถใช้ถนน(Prepare) และ สื่อประชาสัมพันธ์(Media)สามารถพยากรณ์แนวโน้มความยินยอมในการปฏิบัติตามกฎหมายการจราจรทางบก ได้ 68.90 เปอร์เซนต์

คำสำคัญ : การประเมิน, การปฏิบัติ, กฎหมายการจราจรทางบก

Abstract

The study is the Evaluation of the levels of Agreement to follow the road traffics. The objectives of the study is 1) to evaluate the levels of the agreement of people who followed the road traffics 2) to study the factors that effect people's agreement to follow the road traffics. The researcher used the group of people who used the road transportation in Khon Kaen Municipality and the samples were 300 Khon Kaen people. The tools for collecting research data was questionnaires and the researcher used statistic information analysis to obtain the data result. They were 1) the mean and standard deviation 2) the relation of Pearson Product Moment Correlation 3) the creation of equation with the Multiple Regression Analysis.

The Research Result : 1) The level of agreement to follow the road traffics in Khon Kaen Municipality was “average”.

2) Four factors were related positively. All variables showed the statistic significance at the level of 0.01 by ordering the relations from being much to less i.e. the first factor was the Efficient Law Enforcement and it got the correlation coefficient of **.664** . The second factor was the use of media which showed the correlation coefficient at .656 . The correlation coefficient of Khon Kaen people's preparedness for using roads was .656 while the trust on the police as being the law enforcement person was .505.

3) The researcher could predict the best factors that affected the agreement to follow the road traffics composed of the efficient law enforcement, the trust on the police, the preparedness on using roads and the media. And these factors could predict of the levels of the agreement to follow the road traffics law as the percentage were 68.90%

Key words : Compliance, Evaluation, Traffic Laws

บทนำ

คำว่า “การจราจร” (Traffic) เริ่มใช้เป็นครั้งแรกในประเทศไทย เมื่อ พ.ศ. 2474 โดยกรมตำรวจได้เสนอร่างพระราชบัญญัติการจราจรทางบก เสนอต่อกระทรวงมหาดไทย เพื่อขอให้เป็นกฎหมายใช้บังคับประชาชน พ.ศ. ๒๔๗๔. พลเอก ป. พิบูลย์ เป็นผู้ร่างพระราชบัญญัติการจราจรทางบกขึ้น โดยอาศัยกฎหมายของจราจรของประเทศอังกฤษมาดัดแปลงให้เข้ากับสภาพของประเทศไทย และได้ผ่านการพิจารณาจากสภาผู้แทนราษฎร ให้ใช้เป็นกฎหมายได้เมื่อ พ.ศ. 2477 จากนั้นมาคำว่า “จราจร” ก็ได้เริ่มแพร่กระจายออกไปสู่ประชาชนโดยทั่วไป (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540) จุดเริ่มต้นแห่งวิกฤติของการจราจร ใน พ.ศ. 2513 การจราจรกรุงเทพมหานครมีสภาพแออัดคับคั่งและติดขัดเนื่องจากจำนวนรถยนต์เพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก กอปรกับจำนวนประชากรเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็วทั้งจากการเกิด และอพยพพลัดถิ่นเข้ามาศึกษาและหางานทำ จากการสำรวจพบว่า สะพานพุทธยอดฟ้าในช่วงเวลาเร่งด่วนจะมีรถมากถึง 2,200 คัน ต่อช่องทางการจราจร ต่อชั่วโมง นอกจากนั้นถนนอีกหลายสาย เช่น ถนนพหลโยธิน ถนนพญาไทถนนสุขุมวิท มีรถมากกว่าพันคันต่อช่องทางการจราจร ต่อชั่วโมง ซึ่งเป็นเหตุให้ประชาชนจะต้องสูญเสียเวลาในการจราจรติดขัดมากกว่าเดิมในอดีต จนรู้สึกถึงการเปลี่ยนแปลงได้อย่างชัดเจน และมีแนวโน้มรุนแรงเพิ่มมากขึ้น ซึ่งจะเห็นได้ชัดว่าประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่ง ซึ่งกำลังประสบปัญหาด้านอุบัติเหตุการจราจรซึ่งเป็นสาเหตุหลักของการเสียชีวิต ของประชาชน โดย จากรายงานขององค์การอนามัยโลก ระบุว่า ประเทศไทยติดอันดับ 3 ของโลก มีสัดส่วนการเสียชีวิตต่อประชากร 1 แสนคน จากอุบัติเหตุทางถนน ซึ่งความก้าวหน้าของเทคโนโลยียานยนต์ยังเป็นปัจจัยหนึ่งที่ช่วยให้อุบัติเหตุเพิ่มความรุนแรงมากขึ้น (จินดา เทพยศ, 2543)

เมื่อกล่าวถึง กฎหมายการจราจร ที่เป็นแม่บท ที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบันนี้ คือพระราชบัญญัติ จราจรทางบก พ.ศ. 2522 เป็นบทกฎหมายที่มีสภาพบังคับ ใช้บังคับให้เกิดมาตรฐานเดียวกันในการป้องกัน ควบคุมพฤติกรรม ของผู้ใช้รถใช้ถนนให้เกิดความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน แต่ข้อมูลที่รวบรวมโดย สำนักงานสถิติแห่งชาติ กลับสวนทางกับเจตนารมณ์ของกฎหมาย อย่างเห็นได้ชัด กล่าวคือ ข้อมูลจาก สำนักงานศาลยุติธรรม เรื่อง คดีที่ขึ้นสู่การพิจารณาสูงสุด (วรเดช จันทรศร, 2551) ที่ได้รวบรวม 5 อันดับ ในกลุ่มศาลแขวง คดีความผิดตาม ตาม พระราชบัญญัติการจราจรทางบก จำนวน 28,614 คดี อยู่ในอันดับที่ 2 ซึ่งคดีประเภทดังกล่าวนี้อยู่ในอัตราที่สูงมากโดยตลอดในทุกๆปี และไม่ที่ท่าจะ

ลดน้อยลง แม้เราจะมีกฎหมายควบคุมเพื่อให้เกิดความปลอดภัยในการใช้ยานพาหนะ โดยเฉพาะ คือ พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 แต่ปัญหาเหล่านั้นยังเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง การปฏิบัติที่เคยชินเป็นนิสัย สะท้อนออกมาในรูปแบบพฤติกรรมการฝ่าฝืนกฎหมายจราจร (วิจิตร บุญยะโหดระ และคณะ, 2525) ที่มีความจริงร่วมกันอยู่ข้อหนึ่ง ที่ว่าการฝ่าฝืนกฎหมายจราจร เป็นการกระทำความผิดต่อกฎหมาย แต่ไม่ถูกประณามโดยสาธารณชน เหมือนอย่างอาชญากรรมประเภทอื่นๆ ที่มีความผิดโดยบทบัญญัติแห่งกฎหมาย (ศราวุฒิ พันธ์ขาว, 2522) อาจเป็นส่วนหนึ่งที่ กฎหมายการจราจรทางบก ในส่วนนี้ ไม่ค่อยได้รับความร่วมมือและความยินยอมในการปฏิบัติ ซึ่งนับตั้งแต่ การบังคับใช้พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 จนมาถึงปัจจุบัน ก็ยังไม่เห็นแนวโน้มการการปฏิบัติตามกฎหมายในด้านต่างๆ อย่างชัดเจน ของทั้งสองคู่ความสัมพันธ์ คือ ฝ่ายของประชาชนผู้ใช้รถใช้ถนน กับ ฝ่ายของกฎหมายการจราจรทางบกในบริบทของการวางโครงสร้างการจราจร ส่งผลให้ผู้วิจัย เกิดประเด็นคำถามว่า ประชาชนในฐานะผู้ใช้รถใช้ถนนในปัจจุบัน มีความยินยอมในการปฏิบัติตามกฎหมายการจราจรทางบกในระดับใด และปัจจัยสภาพแวดล้อมที่เป็นเหตุให้ประชาชนผู้ใช้รถใช้ถนน ที่อยู่ภายใต้กฎหมายเดียวกันบนพื้นฐานของหลักนิติรัฐ จะเลือกที่ปฏิบัติตามกฎหมาย หรือ ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย มีสาเหตุมาจากอะไร จึงส่งผลให้เกิดการวิจัย เรื่อง “การประเมินระดับความยินยอมในการปฏิบัติตามกฎหมายการจราจรทางบก”

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประเมินระดับความยินยอมของประชาชนในการที่จะปฏิบัติตามกฎหมายการจราจรทางบกกว่าอยู่ในระดับใด
2. เพื่อศึกษาตัวแปรที่มีผลต่อการปฏิบัติตามกฎหมายจราจรของประชาชน
3. เพื่อเสนอแนวทางปรับปรุง แก้ไข และนำไปเป็นข้อเสนอ ในการเพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมายการจราจรทางบก

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม รวมทั้งวิจัยเอกสาร ประกอบ และแนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมา

วิเคราะห์ เพื่อหาค่าประกอบในมุมมองที่เกี่ยวกับการประเมินระดับความยินยอมในการปฏิบัติตามกฎหมายการจราจรทางบก ซึ่งได้แก่

1. การใช้สื่อประชาสัมพันธ์ กับความยินยอมในการปฏิบัติตามกฎหมายการจราจรทางบก

2. การบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด ความยินยอมในการปฏิบัติตามกฎหมายการจราจรทางบก

3. คุณลักษณะความพร้อมของผู้ใช้รถใช้ถนน กับความยินยอมในการปฏิบัติตามกฎหมายการจราจรทางบกจำนวน

4. ความศรัทธาในเจ้าหน้าที่ตำรวจในฐานะผู้บังคับใช้กฎหมายการจราจรทางบก กับความยินยอมในการปฏิบัติตามกฎหมายการจราจรทางบกจำนวน โดยกลุ่มเป้าหมายเป็นผู้ใช้รถใช้ถนน ในเขตเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น จำนวน 300 คน โดยดำเนินการสร้างแบบสอบถาม แล้วนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูล ทางสถิติซึ่งสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ

1) วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2) วิเคราะห์โดยศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยในด้านต่างและระดับความสัมพันธ์ในความยินยอมการปฏิบัติตามกฎหมายการจราจรทางบก โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation coefficient)

3) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในแต่ละด้าน โดยการใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณด้วยวิธีเพิ่มตัวแปรเป็นลำดับขั้น (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย

การประเมินระดับความยินยอมในการปฏิบัติตามกฎหมายการจราจรทางบกโดยรวมอยู่ใน “ระดับปานกลาง” ซึ่งการวิเคราะห์ปัจจัยความสัมพันธ์กับความยินยอมในการปฏิบัติตามกฎหมายการจราจรทางบก และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเพื่อวิเคราะห์หาปัจจัยที่สามารถพยากรณ์ปัจจัยในด้านต่างๆที่พยากรณ์ปัจจัยที่ดีที่สุดที่ส่งผลต่อความยินยอมในการปฏิบัติตามกฎหมายการจราจรทางบก ผลการวิเคราะห์ปัจจัยความสัมพันธ์กับความยินยอมในการปฏิบัติตามกฎหมายการจราจรทางบก ได้แก่

ลำดับที่ 1 ด้านการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด ได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .664 **ลำดับที่ 2** ด้านสื่อประชาสัมพันธ์ ได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .663 **ลำดับที่ 3** ด้านความพร้อมของผู้ใช้รถใช้ถนน ได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .656 และ **ลำดับที่ 4** ความศรัทธา ได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .505 ซึ่งตัวแปรทั้งหมด มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเพื่อวิเคราะห์หาปัจจัยที่สามารถพยากรณ์ปัจจัยในด้านต่างๆที่พยากรณ์ปัจจัยที่ดีที่สุดที่ส่งผลต่อความยินยอมในการปฏิบัติตามกฎหมายการจราจรทางบก คือ การบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด(Law) ความศรัทธาในเจ้าหน้าที่ตำรวจ(Trust) ความพร้อมของผู้ใช้รถใช้ถนน(Prepare) และสื่อประชาสัมพันธ์(Media) สามารถพยากรณ์พยากรณ์ความยินยอมในการปฏิบัติตามกฎหมายการจราจรทางบก ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้วยวิธีเพิ่มตัวแปรเป็นลำดับขั้น(Stepwise Multiple Regression Analysis) คัดเลือกตัวแปรอิสระที่ดีในการทำนาย โดยการทดสอบค่าสถิติเอฟ (F-test) พบว่า ปัจจัยทั้ง 4 ด้าน มีความสัมพันธ์กับความยินยอมในการปฏิบัติตามกฎหมายการจราจรทางบกโดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เป็น.830 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์ เท่ากับ .397 ซึ่งตัวแปรทั้ง 4 คือ การบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด(Law) ความศรัทธาในเจ้าหน้าที่ตำรวจ (Trust) ความพร้อมของผู้ใช้รถใช้ถนน(Prepare) และสื่อประชาสัมพันธ์(Media) สามารถพยากรณ์พยากรณ์แนวโน้มความยินยอมในการปฏิบัติตามกฎหมายการจราจรทางบก ได้ 68.90 เปอร์เซนต์

ข้อเสนอแนะ

1) ด้านการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดกับความยินยอมในการปฏิบัติตามกฎหมายการจราจรทางบก จัดให้มีการอบรมให้กับเจ้าหน้าที่ที่ต้องเกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายการจราจรทางบก เพื่อสร้างแนวทางในการดำเนินการทางกระบวนการทางกฎหมายที่มีความชัดเจนและเคร่งครัดในแนวปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น พร้อมทั้งการเน้นย้ำถึงอำนาจทางกฎหมายและหน้าที่อันชอบธรรม ที่เจ้าหน้าที่ของรัฐพึงปฏิบัติอย่างเข้มงวดควบคู่ไปกับการสื่อสารขอความร่วมมือให้ประชาชนปฏิบัติตามกฎหมายการจราจรอย่างเคร่งครัดอีกทางหนึ่ง

2) ด้านความศรัทธาในเจ้าหน้าที่ ตำรวจในฐานะผู้บังคับใช้กฎหมายการจราจรทางบก กับความยินยอมในการปฏิบัติตามกฎหมายการจราจรทางบก การ

สร้างทัศนคติให้กับประชาชน โดยการสร้างองค์ความรู้ความร่วมมือระหว่างสถาบันตำรวจกับตัวแทนประชาชน เพื่อสร้างความใกล้ชิดระหว่างองค์กร และการตระหนักในหน้าที่ของแต่ละบุคคล เพื่อให้เกิดความเคารพซึ่งกันและกัน ซึ่งการเคารพซึ่งกันและกันระหว่างเจ้าหน้าที่และประชาชนผู้ใช้รถใช้ถนน ซึ่งต่างฝ่ายต่างต้องมีความจริงใจ กระทำตามหน้าที่ที่อยู่บนพื้นฐานทางกฎหมายเดียวกันอย่างถูกต้อง และปราศจากอคติต่อกัน เคารพในหน้าที่ซึ่งกันแล้ว ย่อมทำให้เกิดความศรัทธาซึ่งกันและกันในอนาคตต่อไป

3) ด้านความพร้อมของผู้ใช้รถใช้ถนนกับความยินยอมในการปฏิบัติตามกฎหมายการจราจรทางบก ควรให้มีการส่งเสริมความเข้าใจและทัศนคติที่เกี่ยวข้องกับการเกิดอุบัติเหตุในปัจจุบัน บนพื้นฐานที่ว่า อุบัติเหตุการจราจรเป็นเรื่องที่ป้องกันได้ โดยสร้างความตระหนัก และ เข้าใจเกี่ยวกับปัจจัยเสี่ยง ด้านความปลอดภัย รวมไปถึง การรณรงค์ปรับเปลี่ยนทัศนคติ ความเข้าใจ เกี่ยวกับมาตรการ ด้านความ ปลอดภัยทางถนนต่างๆ เพื่อให้ผู้ใช้รถใช้ถนนมีความพร้อมต่อการขับขี่รถในทุกๆ ครั้ง

4) ด้านสื่อประชาสัมพันธ์กับความยินยอมในการปฏิบัติตามกฎหมายการจราจรทางบก จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ให้สามารถเข้าถึง และเข้าใจง่าย และสามารถสะท้อนถึงปัญหาของการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายการจราจรทางบก โดยในแต่ละประเด็นที่สามารถสื่อระหว่างผู้รับสารและผู้ส่งสารได้อย่างชัดเจน ซึ่งการนำเสนอจะเป็นการนำเสนอ รณรงค์ให้ปฏิบัติตามกฎหมายการจราจรที่เป็นจุดที่มีปัญหา หรือ จุดเสี่ยงอุบัติเหตุบ่อยๆ ซึ่งรูปแบบการนำเสนอควรเป็นในรูปแบบควรนำเสนอในรูปแบบที่มีความแตกต่างไปจากเดิม เพื่อให้ผู้รับสารเข้าถึงความหมายของการสื่อสารนี้ได้อย่างชัดเจนและเข้าใจ รวมถึงการขอความร่วมมือจากองค์กรสื่อ ผลิตสื่อที่สะท้อนถึงปัญหาการฝ่าฝืนกฎหมายการจราจร อีกทางหนึ่งด้วย

เอกสารอ้างอิง

จินดา เทพยศ. (2543). *แนวทางการปฏิบัติตามกฎจราจรของผู้ขับขี่รถโดยสารขนาดเล็ก ในเขตเทศบาลนครขอนแก่น*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2540). *การศึกษากลยุทธ์ในการบังคับใช้กฎหมายให้เกิดผล
ในทางปฏิบัติ*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สำนักงานเลขาธิการนายกรัฐมนตรี.
- วรเดช จันทรศร. (2551). *ทฤษฎีการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ*. (พิมพ์ครั้งที่ 2).
กรุงเทพมหานคร : บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด
- วิจิตร บุญยะโทตระ และคณะ. (2525). *แผนป้องกันอุบัติเหตุบนถนนในประเทศไทย*.
กรุงเทพมหานคร : พีรืตต้า
- ศราวุฒิ พันธ์ขาว. (2522). *อาชญากรรมพื้นบ้าน : การฝ่าฝืนกฎหมายจราจร*.
วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาอาชญวิทยาและงายติธรรม.
บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหิดล.